

POSTANOWIENIE

Dnia 22 października 2024 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Kazimierz Klugiewicz

na posiedzeniu w trybie art. 535 § 3 k.p.k.,
w sprawie **P. O.**,
skazanego z art. 197 § 1 k.k. i in.,
po rozpoznaniu w Izbie Karnej, w dniu 22 października 2024 r.,
kasacji wniesionej przez obrońcę skazanego
od wyroku Sądu Okręgowego w Krakowie
z dnia 11 grudnia 2023 r., sygn. akt IV Ka 1720/23,
zmieniającego wyrok Sądu Rejonowego w Wieliczce
z dnia 1 września 2023 r., sygn. akt II K 6/23,

p o s t a n o w i ł:

- 1. oddalić kasację jako oczywiście bezzasadną;**
- 2. zasądzić od Skarbu Państwa na rzecz r.pr. A.D. – Kancelaria Radcy Prawnego w N., kwotę 885,60 zł (osiemset osiemdziesiąt pięć złotych i 60/100), w tym 23% VAT, za sporządzenie i wniesienie kasacji na korzyść skazanego jako jego obrońca, ustanowiony z urzędu;**
- 3. zwolnić skazanego od kosztów sądowych postępowania kasacyjnego i poniesionymi w jego toku wydatkami obciążyć Skarb Państwa.**

WB.

UZASADNIENIE

Sąd Rejonowy w Wieliczce wyrokiem z dnia 1 września 2023 r., sygn. akt II K 6/23, uznał P.O. za winnego tego, że:

I. w dniu 25 kwietnia 2022 roku w miejscowości W. woj. [...] doprowadził E.M. do obcowania płciowego tj. stosunku płciowego oralnego i stosunku płciowego analnego oraz usiłował doprowadzić do stosunku płciowego genitalnego, przy użyciu wobec niej groźby bezprawnej pozbawienia życia oraz przemocy polegającej na zatykaniu ręką ust, kopaniu po głowie, w tym twarzy, kopaniu w brzuch, kłatkę piersiową i ramiona, powodując u niej obrażenia ciała w postaci podbiegnięć krwawych powiek oka lewego i ust, a także licznych otarć naskórka głowy i szyi, przy czym powyżej opisane obrażenia wszystkie łącznie i każde z osobna naruszyły prawidłowe funkcjonowanie czynności narządów jej ciała na okres trwający poniżej 7 dni, przy czym czynu tego dopuścił się w warunkach szczegółowo opisanej w wyroku recydywy szczególnej w typie podstawowym oraz mając w znacznym stopniu ograniczoną zdolność rozpoznania znaczenia czynu i pokierowania swoim postępowaniem,

tj. przestępstwa z art. 197 § 1 k.k. i art. 157 § 2 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. w zw. z art. 64 § 2 k.k. w zw. z art. 31 § 2 k.k., za które – na mocy art. 197 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 3 k.k. – wymierzono mu karę 3 lat pozbawienia wolności;

II. w dniu 25 kwietnia 2022 roku w miejscowości W. woj. [...] dokonał zaboru w celu przywłaszczenia pieniędzy w kwocie 370 złotych, powerbanku o wartości 59 złotych, kabla o wartości 30 złotych i telefonu komórkowego marki L. o wartości około 200 złotych o łącznej wartości 659 złotych na szkodę E.M., przy czym czynu tego dopuścił się w warunkach szczegółowo opisanej w wyroku recydywy szczególnej w typie podstawowym,

tj. przestępstwa z art. 278 § 1 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k., za które – na mocy art. 278 § 1 k.k. – wymierzono mu karę 6 miesięcy pozbawienia wolności;

III. w dniu 25 kwietnia 2022 roku w miejscowości W. woj. [...] używając słów powszechnie uznawanych za wulgarne i obelżywe, znieważył funkcjonariuszy Policji w osobach R.T., st. sierż. M.P. i sierż. szt. A. F. podczas i w związku z

wykonywaniem przez nich obowiązków służbowych związanych z jego zatrzymaniem, przy czym czynu tego dopuścił się w warunkach szczegółowo opisanej w wyroku recydywy szczególnej w typie podstawowym oraz mając w znacznym stopniu ograniczoną zdolność rozpoznania znaczenia czynu i pokierowania swoim postępowaniem,

tj. przestępstwa z art. 226 § 1 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k. w zw. z art. 31 § 2 k.k., za które wymierzono mu karę roku pozbawienia wolności.

Sąd I instancji, na mocy art. 85 § 1 k.k. i art. 86 § 1 k.k., biorąc za podstawę wymierzone jednostkowe kary pozbawienia wolności wymierzył oskarżonemu P.O. karę łączną 4 lat pozbawienia wolności. Ponadto, na mocy art. 41 a § 1 k.k. w zw. z art. 41a § 4 k.k. i art. 43 § 1 k.k., orzekł wobec oskarżonego P.O. środek karny w postaci zakazu zbliżania się do pokrzywdzonej E. M. na odległość mniejszą niż 50 metrów przez okres 5 lat, zaś na zasadzie art. 46 § 2 k.k. orzekł wobec oskarżonego P.O. nawiązkę na rzecz pokrzywdzonej E.M. w kwocie 1000 złotych.

Od tego wyroku apelację wniósł obrońca oskarżonego, który – podnosząc zarzuty obrazy przepisów postępowania, które miały wpływ na wydanie orzeczenia (art. 171 § 4 k.p.k.; art. 185c § 2 k.p.k.; art. 148 § 1 pkt 2 i 4 i § 2 k.p.k.), błędów w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia, które miały wpływ na wydanie orzeczenia oraz wskazując na niesłuszne niezastosowanie nadzwyczajnego złagodzenia kary – wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez uniewinnienie oskarżonego od popełnienia dwóch pierwszych zarzucanych mu przestępstw, zaś w zakresie występkę z pkt. III, zastosowanie nadzwyczajnego złagodzenia kary, ewentualnie uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi I instancji do ponownego rozpoznania.

Wyrok Sądu *a quo* został również zaskarżony przez prokuratora na niekorzyść oskarżonego. W apelacji tej podniesiono zarzut rażącej niewspółmierności kary jednostkowej orzeczonej P.O. za pierwsze z zarzucanych przestępstw i w konsekwencji kary łącznej. Wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez orzeczenie wobec oskarżonego za czyn z pkt I kary jednostkowej w wymiarze 8 lat pozbawienia wolności, a następnie orzeczenie kary łącznej w wymiarze 9 lat pozbawienia wolności.

Sąd Okręgowy w Krakowie wyrokiem z dnia 11 grudnia 2023 roku, sygn. akt IV Ka 1720/23, zmienił zaskarżony wyrok w ten sposób, że:

1. orzeczoną w jego pkt. I karę pozbawienia wolności podwyższył do 4 lat i 6 miesięcy;

2. orzekając w zakresie czynu przypisanego oskarżonemu w jego pkt. II oskarżonego P.O. uznał za winnego tego, że w dniu 25 kwietnia 2022 roku w W. województwa [...] dokonał kradzieży pieniędzy w kwocie 370 zł, powerbanku o wartości 59 zł, kabla o wartości 30 zł i telefonu komórkowego marki L. o wartości około 200 zł, łącznej wartości 659 zł na szkodę E.M., co stanowi wykroczenie z art. 119 § 1 k.w., i za czyn ten na mocy powołanego przepisu wymierzył oskarżonemu karę 30 dni aresztu;

3. orzeczoną w nim karę łączną pozbawienia wolności odniósł do kar jednostkowych pozbawienia wolności wymierzonych za I i III z przypisanych przestępstw, podwyższając jej wymiar do 5 lat pozbawienia wolności.

W pozostałym zakresie zaskarżony wyrok utrzymał w mocy.

Od wyroku Sądu II instancji kasację wniósł obrońca z urzędu skazanego, podnosząc następujące zarzuty rażącego naruszenia prawa karnego procesowego, mogącego mieć istotny wpływ na jego treść:

- a) art. 171 § 4 k.p.k. i art. 433 § 2 k.p.k., przez zaakceptowanie zadawania E.M., przesłuchiwanej w trybie art. 185c k.p.k. pytań sugerujących i nie odniesienie się w tym zakresie do wszystkich zarzutów zawartych w uzasadnieniu apelacji dotyczących sposobów sugerowania i sugerowanych treści zeznań,
- b) art. 185c § 2 k.p.k. przez przesłuchanie E.M. w okolicznościach pozbawiających oskarżonego prawa do udziału jego obrońcy w przesłuchaniu wymienionej,
- c) art. 148 § 1 pkt 2 i 4 i § 2 k.p.k. przez utrwalenie zeznań E.M. przesłuchiwanej w trybie art. 185c k.p.k., z pominięciem możliwej dokładności, w sposób nieodzwierciedlający przebiegu tej czynności, w tym oświadczeń i wniosków uczestników czynności, przez co pytania zadawane świadkowi zapisano

jako jej własne i pełne wypowiedzi, gdy w większości przypadków z pytaniami się zgadzała lub nie, a w dwóch przypadkach zaprotokołowano odmiennie od treści zeznań złożonych przez tego świadka, co błędnie dało obraz czytelnych, jasnych i logicznych zeznań złożonych przez E.M.;

d) art. 4 k.p.k., art. 5 § 2 k.p.k., art. 7 k.p.k., art. 424 § 1 pkt 1 k.p.k. i art. 433 § 2 k.p.k. przez zaakceptowanie błędów przez SO w Krakowie w ustaleniach faktycznych dokonanych przez SR w Wieliczce poprzez argumentację opierającą się na niedających się wyjaśnić sprzecznościach z wyjaśnianiem ich na niekorzyść oskarżonego, z pominięciem okoliczności działających na korzyść oskarżonego kosztem okoliczności działających w interesie pokrzywdzonej, z zaniechaniem obowiązku kształtowania swego przekonania na podstawie wszystkich dowodów, z uwzględnieniem prawidłowego rozumowania oraz wskazań wiedzy i doświadczenia życiowego, przy rozstrzyganiu zarzutów dotyczących błędów w ustaleniach faktycznych dokonanych przez SR w Wieliczce oraz nieodniesienia się w pełni do zarzutów określonych w punktach II. 1-7 apelacji jak i nieuzasadnienia swojej oceny zarzutów apelacyjnych określonych w punktach II. 1-4 apelacji.

Na podstawie tak sformułowanych zarzutów autor kasacji wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i uniewinnienie P.O. od zarzutów popełnienia czynów określonych w punktach I i II oraz zaliczenie tymczasowego aresztowania P.O. w sprawie na poczet kary orzeczonej za czyn z pkt. III.

Prokurator w odpowiedzi na kasację, wniósł o jej oddalenie jako oczywiście bezzasadnej.

Sąd Najwyższy rozważył, co następuje.

Kasacja jest bezzasadna w oczywistym stopniu, co uprawniało do jej oddalenia na posiedzeniu w trybie art. 535 § 3 k.p.k.

Na wstępie przypomnieć należy, że „kasacja stanowi nadzwyczajny, ściśle sformalizowany środek zaskarżenia a jego rolą jest eliminacja z porządku prawnego orzeczeń zapadłych z rażącym naruszeniem prawa materialnego lub procesowego (art. 523 § 1 k.p.k.). Postępowanie przed Sądem Najwyższym nie stanowi kontynuacji postępowania przed sądami powszechnymi i Sąd ten nie jest

tw. sądem trzeciej instancji. W toku postępowania kasacyjnego Sąd Najwyższy nie jest również uprawniony do weryfikacji prawidłowości ustaleń faktycznych będących podstawą zaskarżonego kasacją wyroku, a wyłącznie tego, czy jest on obarczony wspomnianymi wyżej, rażącymi naruszeniami prawa. Taka sytuacja nie jest tożsama z tym, że dane orzeczenie nie odpowiada oczekiwaniom strony postępowania” (*postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 5 września 2024 r., II KZ 32/24, LEX nr 3752624*). W przypadku zatem kwestionowania jakości kontroli instancyjnej i to – tak jak w niniejszej sprawie – w zakresie wszystkich zarzutów podniesionych w środку odwoławczym (w tym błędu w ustalaniach faktycznych) obowiązkiem autora kasacji jest wykazanie uchybień, które dawałyby podstawę do stwierdzenia, że przeprowadzona kontrola odwoławcza była pobieżna lub wręcz iluzoryczna, co dopiero mogłoby prowadzić do stwierdzenia rażącego naruszenia art. 433 § 2 k.p.k., skutkującego koniecznością wzruszenia prawomocnego orzeczenia. W przypadku, w którym Sąd *ad quem* odniósł się do wszystkich zarzutów podniesionych w apelacji i przedstawił swoje stanowisko, argumentując dlaczego uznał je za niezasadne, dla stwierdzenia wadliwości kontroli instancyjnej niezbędne jest wykazanie zasadniczych błędów lub luk w rozumowaniu Sądu. Nie może natomiast przynieść oczekiwanego rezultatu wywód o charakterze polemicznym, w którym obrońca skazanego nie zgadzając się ze stanowiskiem Sądu, prezentuje własny pogląd np. co do oceny dowodów, ich przeprowadzenia, czy wymowy dla ustaleń faktycznych w sprawie.

Przechodząc na grunt realiów procesowych rozpoznawanej sprawy należy zauważyć, że Sąd odwoławczy odniósł się do wszystkich zarzutów apelacyjnych obrońcy P.O.. Wprawdzie rozważania Sądu nie są zbyt rozbudowane, jednak pozwalają odczytać jego sposób rozumowania i podstawy, dla których uznał zarzuty za niezasadne a błędności tych podstaw nie wykazano w kasacji, pomijając zresztą całokształt i specyfikę zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego. Jeśli chodzi o pierwszy zarzut, to Sąd odwoławczy miał podstawy, by stwierdzić, że podczas pierwszego przesłuchania pokrzywdzonej nie doszło do uchybień, które wypaczyłyby treść rejestrowanych relacji procesowych – występowanie „podpowiedzi językowych” nie można uznać za sugestie, a tego rodzaju pomoc w składaniu zeznań była zdeterminowana występowaniem osłabienia u

pokrzywdzonej procesów intelektualnych, potwierdzonego opinią sądowo-psychologiczną.

Jeśli chodzi o kolejny zarzut, to Sąd odwoławczy wskazał, że w momencie przesłuchiwania E.M. P.O. nie miał jeszcze statusu podejrzanego, co z oczywistych względów czyni bezprzedmiotowym kwestię udziału w tej czynności jego obrońcy. Uwadze Sądu odwoławczego nie umknęła także kwestia niezgodności protokołu przesłuchania pokrzywdzonego względem wypowiedzianych przez nią słów. Sąd *ad quem* wskazał, że na rozprawie głównej w dniu 15 maja 2023 r. odtworzono w całości nagranie z tego przesłuchania, a zatem Sąd orzekający bezpośrednio zetknął się z tymi relacjami E. M.. Trafnie zatem za pozbawione podstaw uznano twierdzenie, jakoby nieścisłości zawarte w protokole przesłuchania mogły wytworzyć w Sądzie błędne wyobrażenie o prawdziwym obrazie zeznań pokrzywdzonej. Trzeba też dodać, że protokół przesłuchania świadka nie jest stenogramem z jego relacji procesowych. Sąd II instancji odniósł się również obszernie do zarzutu błędów w ustaleniach faktycznych, a kwestionowanie stanowiska Sądu w kasacji bazuje na wyrażeniu przez obrońcę własnego poglądu co do oceny dowodów, ma zatem charakter polemiczny, który nie może prowadzić do wykazania wadliwości kontroli instancyjnej w tym zakresie.

Mając na uwadze powyższe rozważania, Sąd Najwyższy orzekł jak w postanowieniu, na podstawie art. 624 k.p.k. zwalniając skazanego od kosztów sądowych postępowania kasacyjnego i poniesionymi w jego toku wydatkami obciążając Skarb Państwa. O kosztach pomocy prawnej udzielonej P.O. z urzędu orzeczono na podstawie § 17 ust. 3 pkt 1 w zw. z § 4 ust. 1 i 3 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 14 maja 2024 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa albo jednostki samorządu terytorialnego kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu (Dz.U.2024.763).

[WB]

r.g.

